ANALELE

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN.

Nr. II. Martie — Aprilie 1903.

Ad Nr. 201—1903.

Proces verbal

din 5 Martie 1903. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Iosif St. Șuluțu.* — Notar: *Dr. Ilie Beu.* — Membrii presenți: *Part. Cosma, Dr. Corn. Diaconovich, N. Ivan, Dr. At. Marienescu, I. Papiu, Dr. Il. Puşcariu, Dr. V. Bologa, Dr. Miron E. Cristea, I. Vătăşan.*

29. Cu *verificarea procesului verbal* al şedinţei de astăḑi

Se încredinţează domnii Dr. Cornel Diaconovich, Nicolau Ivan şi Ioan Papiu.

30. (120—1903). Se aduce la cunoscinţa comitetului *decedarea dlui Daniil R. Cordescu*, fost membru pe viaţă al Asociaţiunii şi director de bancă în Fofeldea.

Regretului sĕu pentru decedarea membrului pe viaţă Dr. R. Cordescu comitetul central dă expresiune prin ridicare şi la procesul verbal.

31. (200—1903). Primsecretarul raportează, că în urma încredinţării primite prin decisiunea Nr. 22 din 9 Februarie a. c. biroul a deschis o *concurenţă de idei* în scopul procurării de *schiţe pentru întocmirea Casei naţionale* şi că până acuma au cerut aproape 70 de architecţi din ţară şi străinătate informaţiunile trebuincioase pentru construirea planului de clădire. Terminul pentru presentarea lucrărilor de concurenţă este ḑiua de 15 Martie a. c.

Totodată a întrevenit la proprietarii caselor învecinate, adecă la direcţiunea Cassei de păstrare sibiene şi la Vicecomitele comitatului Sibiiu, spre a pune la cale o acţiune unitară a cercurilor interesate pentru delăturarea zidului de cătră parcul Soldiş. Numiţii vecini ai Asociaţiunii sunt de acord cu demersurile propuse. Biroul a întrevenit mai departe şi la magistratul din loc şi a primit asigurarea, că delăturarea zidului se va puté face în timp apropiat, de oare-ce oraşul Sibiiu a rĕscumpĕrat dela erar âncă înainte cu 8 ani teritorul din chestiune, şi că s'au făcut

şi se fac chiar de present demersuri energice pentru transcrierea dreptului de proprietate, — după care apoi se va puté începe dĕrîmarea zidului.

Se ia act.

Biroul se autorisează a lua dispoşiţiunile necesare în scopul constituirii juriului pentru examinarea şi premiarea lucrărilor de concurenţă.

32. (143—1903). Dl Dr. Aurel Oprea, advocat în Bocşa-montană, încredinţat prin decisiunea Nr. 19 din 5 Februarie a. c. de a representa Asociaţiunea la pertractarea serială asupra preţului casei dlui *Ioan Simu*, raportează, că din preţul de cumpĕrare al imobilului din chestiune, după achitarea tuturor sarcinilor, va resulta pentru dl Simu, resp. pentru Asociaţiune o sumă de K 700—800.

Se ia act.

Dl Dr. Aurel Oprea va fi recercat, ca după-ce hotărîrea judecătorească va întra în putere de drept să încasseze competinţa Asociaţiunii, rĕmânênd a convení cu dl Simu asupra destinaţiunii acestei sume, după-ce se va sci exact mărimea ei.

33. (153—1903). Dl *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaj, cere, ca Asociaţiunea să cumpere un numĕr mai mare de exemplare din publicaţiunile sale *„Stilistica practică“ şi „Constituţiunea patriei“*, spre a le distribuí la adunările generale ale Asociaţiunii şi ale despărţĕmintelor. In acest scop autorul dă Asociaţiunii un preţ redus.

Biroul se îndrumă, ca la timpul sĕu, când se vor cumpĕra cărţi spre distribuire gratuită, să aibă în vedere ofertul dlui Negruţiu.

34. (186—1903). Dl *Dem. Bardoşi*, primlocotenent în regimentul Nr. 37, cere, ca Asociaţiunea să cumpere spre distribuire gratuită 1000 ex. din publicaţiunea sa *„Carte pentru instrucţiune militară*, ediţ. II“.

Fiind publicaţiunea oferită o carte de specialitate, care şi de altmintrelea, după cum însuşi autorul spune, peste un an va trebuí schimbată, şi care — în urma limbagiului impus prin consideraţiuni la limba de comandă germană a armatei austro-ungare — nu întră în cadrul acelor lucrări literare ce Asociaţiunea are şi poate să le propage, — ofertul dlui Bardoşi nu poate fi considerat.

35. (44—1903). Primsecretarul presentează scrierea în manuscript *„Despre testament“* înaintată de autorul Dr. Valeriu Moldovan pentru a se publica în „Biblioteca poporală a Asociaţiunii“.

Manuscriptul de sub întrebare se transpune la secţiunea istorică spre censurare.

36. (127—1903). Se raportează, că dnii *Constantin Popp şi Mihaiu Jurca* au donat „Fondului George Barițiu“ câte K 10·—, în total K 20·—, întru amintirea fericitului Constantin Popp, fost cofetar în Sibiiu.

Donaţiunea se primesce cu mulţămită.

37. (165—1903). Cassarul raportează, că în urma publicaţiunii ministerului de finanţe austriac de a presenta până în 27 Februarie a. c. rentele de stat Maiu—Novembre, destinate a se răscumpăra, pentru cruţare de spese cu învoirea presidiului a vêndut institutului „Albina“ 1 buc. rentă austriacă a „fundaţiunii Marinovici“ cu K 2000·—, plus 4·2% pe 113 ḑile în suma de K 26·36, în total K 2026·36. Această sumă s'a scris Asociaţiunii bon în contul curent.

Raportul se ia spre scire cu aprobare.

38. (145 şi 149—1903). *Direcţiunea şcoalei civile de fete* înaintează:

I. *Procesul verbal al conferenţei corpului didactic* din 10 Februarie a. c. In această conferenţă s'au pertractat afaceri curente şi două procese verbale redactate de inspectorul şi viceinspectorul şcolar reg. din loc, cu privire la visitaţiile, ce acestia au făcut la şcoala de fete în 4, 5, 6 şi 7 Februarie a. c. Referitor la aceste procese verbale direcţiunea şcolară a înaintat raport separat.

II. *Două procese verbale, dresate* în limba maghiară *de inspectorul şcolar* Dr. Iuliu Vértesy şi *subinspectorul şcolar* Ludovic Mirtse referitor la visitaţia, ce acestia au făcut la şcola civilă de fete în 4, 5, 6 şi 7 Februarie a. c., precum şi decisiunea corpului didactic în acest obiect. — Inspectorul regesc a asistat la prelegerile din limba maghiară. In general s'a declarat mulţămit; dar şi-a exprimat dorinţa, ca elevele interne să aibă barem o oară la ḑi conversaţie maghiară. Cu privire la elevele din România a declarat, că va excepţiona trecerea lor în altă clasă, dacă nu vor dovedí progres mulţămitor în limba maghiară. Referitor la observările acestea directorul şcoalei a spus, că în internatul Asociaţiunii se ţin oare de conversaţie din limbile maghiară, germană şi francesă, şi că privitor la elevele din România va propune comitetului Asociaţiunii, să întrevină la locul competent pentru a declara limba maghiară studiu facultativ pentru elevele originare din România.

Subinspectorul a asistat la prelegerile din geografie, istoria universală şi istoria patriei. A declarat, că studiile amintite se predau cu resultat bun, în înţelesul şi spiritul planului de învĕţămênt al şcoalei.

ad I. Spre scire.

ad II. Ambele procese verbale se iau spre scire. In legătură se decide a se înainta ministrului de culte o adresă, să dispună, ca în viitor studiul limbei maghiare să fie facultativ pentru elevele din România.

39. (865—1902). Dela *direcţiunea despărţĕmêntului „Agnita“* a întrat:

I. *Procesul verbal al şedinţei comitetului cercual* din 19 Septembre a. tr. In această şedinţă: s'a constituit comitetul alegêndu-se vicepresident dl Ioan Bonea, cassar dl Nicolau Câmpean, controlor-notar dl Axente Lene; s'a predat cassa noului cassar; s'au luat dispoziţii pentru predarea archivei; şi în fine s'a decis, ca adunarea cercuală să se ţină în Agnita la 29 Septembre a. tr.

II. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ţinut în Agnita la 29 Septembre a. tr. In această adunare s'a decis, ca — fiind adunarea cercuală slab cercetată — să se convoace o nouă adunare cercuală pe 28 Octobre a. tr.

III. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ţinut în Agnita la 20 Octobre a tr. In această adunare s'a presentat şi luat spre scire raportul general al comitetului cercual şi raţiociniul, constatându-se, că cassa s'a încheiat cu un sald de K 58·—, şi în fine s'au înscris 11 membri ajutători.

ad I, II şi III. Procesele verbale se iau spre scire cu aprobarea decisiunilor.

40. (10—1903). *Direcţiunea despărţământului „Bistriţa"* înaintează cu data 15 Decembre a. tr. *procesul verbal al şedinţei comitetului cercual* din 27 Septembre a. tr. In această şedinţă: s'au pertractat afaceri curente; s'a votat câte K 12·— pentru şcoalele poporale din cinci comune; şi s'a luat act de înfiinţarea bibliotecelor poporale Nr. II şi III.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea decisiunilor.

41. (24—1903). Se presentează *procesul verbal al şedinţei* din 16 Decembre a. tr. a *comitetului cercual din despărţământul „Braşov"*. In această şedinţă s'au pertractat numai afaceri curente, ce nu reclamă dispoziţii speciale.

Spre scire.

42. (52—1903). Se presentează *procesul verbal al şedinţei*, ce *comitetul cercual al despărţământului „Sătmar"* a ţinut în Baia-mare la 23 Decembre a. tr. In această şedinţă: 1. s'a decis a se intreveni la primarul oraşului ca acesta să permită a se ţiné şedinţele adunării generale a Asociaţiunii şi festivităţile, ce se vor aranja, în sala festivă a hotelului comunal; şi 2. s'a ales un comitet local, căruia s'a încredinţat aranjarea festivităţilor sociale din incidentul proximei adunări generale.

Spre scire; decisiunile luate se aprobă. Comitetul cercual se învită a se pronunţa cu privire la terminul adunării generale.

43. (69—1903). *Direcţiunea despărţământului „Orăştie"* prin scrisoarea sa ddto 15 Ianuarie a. c. trimite K 94·40 din taxele încassate şi cere a se da din scrierile disponibile câte 1 ex. pentru înfiinţarea unei biblioteci ambulante. Raportează totodată, că spre scopul din urmă dl Dr. Aurel Muntean a donat K 50·—.

In acest despărţământ s'au înscris membri ordinari noui dnii Ioan Botean, Simion Corvin jun., Nicolae Opincar, Manasie Iar şi Ioan Olariu.

Scrisoarea de sub întrebare se ia spre scire. Pentru înfiinţarea unei biblioteci ambulante se pune la dispoziţia comitetului cercual câte 1 ex. din scrierile potrivite.

Dnii amintiţi se declară membri ordinari ai Asociaţiunii.

44. (71—1903). *Direcţiunea despărţământului „Şimleu"* înaintează cu data 20 Ianuarie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ţinut în T.-Santău la 3 August a. tr. In această adunare: 1. s'au presentat şi luat

spre scire raportul general și raţiociniul despărţĕmêntului pro 1901; în legătură constatându-se, că fondul şcolastic-cultural selăgian a ajuns la suma de K 2073·57, s'a încredinţat comitetul cercual cu redactarea unui proiect de litere fundaţionale pentru acest fond; 2. s'au înscris membri ordinari noui dnii Vasiliu Oros și Georgiu Filep; 3. pentru restul de doi ani al periodului actual s'a ales director cercual dl Alimpiu Barbolovici, iar membri în comitet dnii Vasiliu Pop, Gavril Trif, Dr. Coriolan Meseşian, Augustin Vicaş, Graţian Flonta și Alimpiu Coste; 4. s'a decis ca proxima adunare cercuală să se ţină în Şomcuta-mare.

După adunarea cercuală s'a înscris membru pe viaţă dl Vasiliu Pop și membru ordinar dl Dr. Coriolan Meseşian.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea decisiunilor și a alegerii comitetului cercual. Dnii amintiţi sub pct. 2. și dl Dr. Coriolan Meseşian se declară membri ordinari, iar dl Vasile Pop membru pe viaţă. In legătură se învită comitetul cercual a nu mai întârzia cu redactarea literelor fundaţionale pentru fondul şcolastic-cultural selăgian și a transpune suma acestuia la cassa centrală conform dispoziţiilor statutare și regulamentare.

45. (117—1903). *Direcţiunea despărţĕmêntului „Alba-Iulia“* înaintează cu data 6 Februarie a. c.:

I. *Procesul verbal al şedinţei comitetului cercual* din 9 Octobre a. tr. In această şedinţă s'a constituit comitetul cercual alegêndu-se president dl Simeon Micu, vicepresident dl Ioan Teculescu, notar dl Dr. Ioan Marciac și cassar dl Florian Rusan.

II. *Procesul verbal al şedinţei comitetului cercual* din 7 Novembre a. tr. In această şedinţă s'au luat dispoziţiile necesare pentru ţinerea unei adunări cercuale în Chişfalĕu la 9 Ianuarie a. c.

III. *Procesul verbal al adunării cercuale,* ce s'a ţinut în Chişfalĕu la 9 Ianuarie a. c. În această adunare: 1. s'a presentat și luat spre scire raportul comitetului despre activitatea sa în anul 1902; 2. s'au înscris membri ordinari noui d-nii Moise Meteş, Enea Pop Bota, Iacob Muntean și Dr. Alexandru Fodor; 3. s'a încassat suma de K 177·—; 4. învĕţătorul Ioan Duşa a disertat „Despre beţie“; 5. s'a decis a se premia cu K 50·— acel preot sau învĕţător, care va înfiinţa un cor de plugari; în fine 6. dl Sim. Micu a oferit K 10·— pentru a se premia o disertaţie, care să se cetească în proxima adunare cercuală.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea constituirii comitetului cercual.

ad II. Spre scire.

ad III. Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea decisiunilor.

46. (116—1903). *Direcţiunea despărţĕmêntului „Cohalm“* înaintează cu data 6 Februarie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale,* ce s'a ţinut în

Cohalm la 7 Septembre a. tr. În această adunare: 1. Dl Ioan Bercan, vicepresidentul despărțământului, a ținut o vorbire „Despre rolul despărțămintelor în organismul Asociațiunii"; 2. învățătorul George Maican a cetit o disertație a sa întitulată „Sfaturi igienice despre cum și cu ce să ne nutrim?"; 3. s'au presentat și luat spre scire raportul general al comitetului, raportul cassarului și raportul bibliotecarului pro 1901/2; 4. s'au distribuit trei stipendii de câte K 20·— la trei învățăcei de meserie; în fine 5. s'a trecut la ordinea ḑilei cu privire la interpelația făcută de membrul ordinar Patrichie Pintea în chestiunea unor corespondențe apărute în ḑiare românesci, în cari se atacă clasa cultă din partea locului pentru nespriginirea suficientă a mișcărilor noastre culturale, și cu privire la propunerea făcută în consecuență de a se da vot de blam comitetului cercual, învinuit a fi inițiatorul acelor corespondențe.

Deodată cu acest proces verbal se înaintează și un proiect de budget pro 1903 la întrate și ieșite cu K 421·21.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea decisiunilor. Comitetul cercual se învită a rĕmânea la postul seu și a căuta, ca sĕ aplaneze diferințele ce s'au ivit.

Proiectul de budget pro 1903 se aprobă.

47. (146—1903). Dela *direcțiunea despărțĕmêntului Hida-Huedin* a întrat la 18 Februarie a. c. *procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 9 Decembre a. tr. În această ședință s'a constituit comitetul cercual alegêndu-se director dl Ioan Pop, vicedirector dl Dr. Simeon Tămaș, notar dl Dr. Andreiu Pop și cassar dl Constantin Căciulă.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea constituirii comitetului cercual.

48. (171—1903). *Direcțiunea despărțĕmêntului „Dobra"* înaintează cu data 25 Februarie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale,* ce s'a ținut în Dobra la 20 Iulie a. tr. În această adunare: 1. s'au presentat și luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual și raportul despre starea cassei; 2. învățătorul Toma Neamțu a disertat „Despre ținerea vitelor"; 3. s'au înscris membri ordinari noui dnii Dr. Laurențiu Petric, Toma Roșiu și Parteniu Stoica.

Procesul verbal al adunării cercuale se ia spre scire cu aprobarea decisiunilor. Dnii amintiți sub 3. se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

49. (25, 75, 85, 104 și 105—1903). Se presentează *rapoartele anuale pro 1902* înaintate de directorii despărțămintelor „Timișoara", „Sătmar", „Bocșa", „Abrud-Câmpeni" și „Orade".

Rapoartele presentate se iau spre scire. În extras sunt a se publica în „Transilvania".

50. (32, 54, 107, 135, 159—1903). S'au înscris membri ordinari noui d-nii: Dr. Ioan Borcia, profesor; Augustin Caliani, profesor; Eugen Vancu,

funcţionar de bancă; Ioan Corbul, vicenotar comitatens; V. Gr. Borgovanu, profesor; Casina română din Braşov.

Dnii amintiţi şi Casina română din Braşov se declară membri ordinari ai Asociaţiunii.

51. (190—1903). Se aduce la cunoscinţa comitetului central, că *Cassa de păstrare, societate pe acţii în Sasca-montană,* a donat K 30·— pentru fondul Casei naţionale.

Donaţiunea se primesce cu mulţămită.

D. u. s.

Iosif Sterca Şuluţu m. p., president. *Dr. Beu* m. p., secr. II. — S'a verificat. Sibiiu în 9 Martie 1903. *Nicolau Ivan* m. p., *Ioan Papiu* m. p., *Dr. Diaconovich m. p.*

Proces verbal

din 15 Aprilie 1903. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Presidente: *Iosif St. Şuluţu.* — Notar: *Dr. Ilie Beu.* — Membrii presenţi: *Part. Cosma, Dr. Corn. Diaconovich, Nic. Ivan, Ioan Papiu, Dr. Eus. Roşca, Dr. O. Russu, Dr. V. Bologa, şi Ioan Vătăşan.*

52. Cu *verificarea procesului verbal* al şedinţei de astădi...

Se încredinţează domnii Nicolau Ivan, Ioan Papiu şi Dr. Octavian Russu.

53. (256 şi 257—1903). Se aduce la cunoscinţa comitetului central, că au decedat: membrul fundator *Ioan Stoian*, fost notar cercual în Răcăşdia, şi membrul pe viaţă *Nicolau Radu*, fost pădurar domenial în Beiuş.

Comitetul central dă expresiune regretului seu prin ridicare şi la protocol.

54. (335—1903). Secretarul prim presintă raportul seu despre decursul şedinţelor *juriului* instituit de „Societatea inginerilor şi architecţilor din Austria“ pentru *censurarea planurilor Casei naţionale* întrate la concursul publicat de Asociaţiune la 9 Februarie a. c.

Comitetul central, luând act de raportul secretarului şi de cuprinsul procesului verbal al juriului, decide următoarele:

1. Oficiul de cassă se autorisează a plăti premiile stabilite prin decisiunea Nr. 22 din 9 Februarie a. c. în conformitate cu hotărîrea juriului, şi anume:

a) premiul întâiu de K 1000·— se va plăti architectului Aladár Baranyai din Zagrabia, autorul proiectului cu devisa „Pericles“;

b) premiul al doilea de K 750·— architectului Marton Ákos din Budapesta, autorul proiectului cu devisa „Pax“;

c) premiul al treilea de K 500·— architectului Zoltán Reiss și Fr. Faludi din Budapesta, autorii proiectului cu devisa „Casa Națională“ (varianta A.).

2. Presidiul se autorisează a adresa presidiului „Societății inginerilor și architecților din Austria“ și membrilor juriului, dlor: consilier aulic Fr. de Gruber, consilier suprem edil A. de Wilemans și architect A. Werner, o scrisoare de mulțămită pentru prețioasele servicii și concursul dat Asociațiunii în mod gratuit în această afacere.

3. Se decide executarea planurilor definitive și a zidirei pe basa proiectului „Pericles“, distins cu premiul întâiu, și în acest scop se autorisează biroul a întra în pertractări cu autorul proiectului, architectul Al. Baranyai din Zagrabia, spre a stabilí cu dînsul condițiunile pentru eventuala lucrare a planurilor definitive, la care se vor considera întru toate observările făcute și dorințele exprimate în procesul verbal al juriului.

După terminarea planurilor definitive și aprobarea lor din partea comitetului central se va publica licitațiune pentru executarea zidirei prin un antreprenor.

4. Ținênd samă de dorința exprimată de „Societatea inginerilor și architecților din Austria“, i-se vor pune la dispositie proiectele premiate, spre a le publica în revista numitei societăți. In acest scop se va cere și învoirea autorilor proiectelor premiate.

5. Avênd în vedere, că planurile definitive se vor lucra pe basa proiectului „Pericles“, Asociațiunea renunță la cumpărarea proiectelor recomandate spre cumpărare de juriu.

6. Procesul verbal al juriului se va publica în extras în revistele, în cari a fost publicat și concursul, și autorii lucrărilor nepremiate vor fi învitați a dispune de proiectele lor cel mult până la 31 Maiu a. c., când se vor desface plicurile cu devise spre a se retrimite lucrările întrate la concurs și neridicate.

7. Planurile întrate la concurs se vor expune în 26 Aprilie a. c. în sala internatului Asociațiunii. Întrarea va fi liberă.

8. Spesele secretarului prim, încredințat cu representarea Asociațiunii la ședințele juriului, ținute în Viena la 6, 7 și 8 Aprilie a. c., se asemnează în suma de K. 235·40.

55. (337—1903). Secretarul prim raportează, că cu ocasiunea ședințelor juriului instituit pentru censurarea planurilor Casei naționale a fost recercat din partea presidiului *„Societății inginerilor și architecților din Austria“*, ca să intrevină la comitetul central al Asociațiunii în scopul, ca acesta să între în șirul marei publicațiuni a numitei societăți despre

„Casa țărănească în Austro-Ungaria“ („Das Bauernhaus“). Totodată i-s'au predat fascicolele deja editate ale acestei publicațiuni, programul lucrării cu instrucțiunile trebuincioase, și i-s'a pus în vedere, că pentru presentarea casei țărănesci române din Ungaria și Transilvania se vor puté reserva 4 tabele mari de ilustrațiuni, cari se vor lucra cu cheltuiala societății editoare.

Avênd în vedere deosebita importanță scientifică cât și națională a publicațiunii din chestiune, și în scopul ca în această lucrare casa țăranului român din patrie să fie presentată în condițiuni demne, comitetul central primesce angajamentul de a întra în șirul colaboratorilor publicațiunii „Das Bauernhaus“, și autorisează biroul să adune materialul trebuincios și să ceară în acest scop eventual și concursul secțiunii istorice a Asociațiunii.

Spesele necesare pentru procurarea fotografiilor, desemnurilor, etc. se vor acoperí din dotațiunea „fondului G. Barițiu“ pentru publicațiuni literare.

Din cele 4 tabele puse la dispositia Asociațiunii una se va reserva pentru Bănat, una pentru părțile ungurene și două pentru diferitele ținuturi ale Transilvaniei.

56. (336—1903). Secretarul prim raportează, că din însărcinarea secțiunii literare a tipărit în 2000 ex. o lucrare a profesorului *I. Popea,* întitulată *„Casa părintească“*, care formează Nr. 5 al „Bibliotecii poporale“.

Se ia act.

Exemplarele tipărite se vor preda bibliotecarului. Oficiul de cassă se autorisează a plăti autorului onorarul cuvenit în suma de K 30·— de coala de tipar.

57. (231—1903). Dl *Emiliu Viciu*, profesor în Blaj, își presintă *demisiunea* în calitate de membru al secțiunii scientifice a Asociațiunii.

Demisiunea se va trimite biroului secțiunii scientifice.

58. (286—1903). Parochia gr.-cat. din Mureș-Oșorheiu cere cu data 20 Martie a. c. un ajutor în bani pentru repararea bisericei și școalei confesionale gr.-cat. din numita localitate.

Comitetul central neavênd la dispositie fonduri cu menire confesională, regretă a nu puté considera această cerere.

59. (259, 270 și 280—1903). Pentru scopurile Casei naționale au donat:

a) dl Simion Theodor, comerciant în Brașov, suma de K 20·—;

b) institutul „Dunăreana“ din Cubin, suma de K 20·—;

c) institutul „Lipovana“ din Lipova, suma de K. 100·—.

Donațiunile amintite se primesc cu mulțămită.

60. (281—1903). Direcțiunea institutului de credit *„Albina“* aduce la cunoscință cu data 25 Martie a. c., că și adunarea generală din est-an a *votat suma de K 2000·—* pentru școala civilă de fete.

Donațiunea institutului „Albina“ se primesce cu mulțămită. Cassarul se autorisează a ridica suma amintită, care este a se trece în contul școalei civile de fete.

61. (288—1903). *Directorul școalei civile de fete* raportează cu data 28 Martie a. c., că în lunile Ianuarie, Februarie și Martie a. c. a făcut revisiile de clasă, ce sunt prescrise, aflând totdeauna ordine și progres mulțămitor.

Raportul se ia spre scire.

62. (291—1903). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează cu data 30 Martie a. c. *procesul verbal al conferenței corpului didactic* din 27 Martie a. c. În această conferență: s'au pertractat afaceri curente; s'a decis a se arangia în feriile Rusaliilor cu elevele din clasa a IV-a și cu cele din cursul complementar o excursiune scientifică la Curtea-de-Argeș, eventual la Sinaia, avênd a se informa părinții elevelor și a li-se cere învoirea; s'a statorit lista manualelor pentru anul școlar 1903—4; și în fine feriile de Paști s'au fixat pe timpul dela 16 până 26 Aprilie a. c.

Procesul verbal se ia spre scire. Decisiunile conferenței se aprobă cu observarea, că eventuala excursiune scientifică să se facă la Sinaia.

63. (315—1903). *Direcțiunea despărțemêntului „Mociu“* înaintează cu data 4 Aprilie a. c.:

I. *Procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 16 Decembre a. tr. În aceasta ședință s'au pertractat afaceri, ce nu reclamă dispositii speciale.

II. *Raportul anual pro 1902.* În comitiva sa, directorul cercual cere, ca să fie absolvat dela oficiul ce ocupă la despărțemênt, fiind înaintat în vîrstă și foarte ocupat ca paroch-protopop.

ad I și II. Spre scire. Raportul anual se va publica, în extras, în Transilvania.

Dl director cercual este rugat a-și anunța retragerea la comitetul cercual, care la rêndul seu va avé să încredințeze pe vice-presidentul cu conducerea afacerilor despărțemêntului.

64. (195 și 295—1903). S'au înscris membri ordinari ai Asociațiunii domnii Vasiliu Bodor, preot în Săcal și Victor Păcală, profesor în Sibiiu.

Ambii domni se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., presid. — *Dr. Il. Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu, în 16 Aprilie 1903. — *Nicolau Ivan* m. p. — *I. Papiu* m. p. — *Dr. Octavian Russu* m. p.

378—1903.

Proces verbal.

din 25 Aprilie 1903. Şedinţa extraordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

President: *Iosif St. Şuluţu.* — Notar: Dr. *C. Diaconovich.* — Membrii presenţi: *Part. Cosma, Nicolau Ivan, Dr. At. Marienescu, Dr. Il. Puşcariu, Dr. Eus. Roşca, Nicolau Togan, Dr. Vas. Bologa* şi *Dr. Miron Cristea.*

65. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de aci

Se încredinţează domnii Nicolau Ivan, Dr. At. Marienescu, şi Dr. Miron Cristea.

66. (378—1903). Secretarul I. raportează despre pertractările urmate între presidiul Asociaţiunii şi architecţii Aladár Baranyai şi I. Schuschnigg în causa lucrării *planurilor definitive pentru Casa Naţională,* şi arată că domnul architect Schuschnigg s'a declarat aplecat a lucra în timp de circa 5 săptămâni planurile detailate şi devisele zidirii proiectate şi că în vederea scopului umanitar cere pentru aceste lucrări şi pentru supraveghiarea zidirii o remuneraţiune de numai 1·2% ale sumei ce va costa zidirea.

Se ia act.

Presidiul se autorisează a încredinţa lucrarea planurilor definitive şi deviselor Casei Naţionale dlui architect I. Schuschnigg din Sibiiu, care va primí pentru aceste lucrări şi pentru conducerea şi supraveghiarea zidirii ca remuneraţiune 1·2% ale sumei ce va consta zidirea.

Totodată se decide, că Museul se va construí dincolo de canal cătră parcul oraşului şi că fasadele principale ale zidirilor se vor lucra după proiectul premiat la locul al treilea, cu devisa „Casa Naţională". Zidirea Museului se va provedé şi cu o fasadă laterală cătră grădina Internatului.

D. u. s.

Iosif Sterca Şuluţu m. p. — Dr. *Diaconovich* m. p. — S'a verificat. Sibiiu în 27 Aprilie 1903. *Nicolau Ivan* m. p., Dr. *Atanasiu Marienescu* m. p., şi Dr. *E. Miron Cristea.*

DIN SINUL ASOCIAŢIUNII.

Planurile Casei Naţionale. Comitetul Asociaţiunii — după-cum e cunoscut — a deschis la 9 Februarie a. c. o aşa numită „concurenţă de idei" pentru întocmirea planurilor de zidire a Casei Naţionale. În urma concursului publicat au fost presentate până la termin (15 Martie) în total 25 proiecte, purtând următoarete devise: 1. „Pax", 2. „Urbs", 3.

„Stea pe câmp negru“, 4. „Casa Națională“, 5. „1903“ (a), 6. „Manolle“, 7. „Carmen Sylva“, 8. „Sepia“, 9. „Marcă post. de 5 bani“, 10. „Cultura“, 11. „Pericles“, 12. „14 Martie“, 13. Disc galbin, 14. „Carmen“, 15. Triunghiu (cu 3 puncte), 16. „Ausführbar“, 17. „Talán“, 18. 7 cercuri concentrice, 19. „Reingold“, 20. „1903“ (b), 21. „03“ (în cerc), 22. „Eine Lösung“, 23. Triunghiu (fără puncte), 24. „Eminescu“, 25. „Casa Națională“. Un al 26-lea proiect cu devisa „Erica“ a sosit după termin (la 31 Martie) și nu a mai putut fi considerat la concurență.

Pentru censurarea proiectelor întrate Societatea Inginerilor și Arhitecților din Austria, la recercarea comitetului „Asociațiunii“, a instituit un juriu compus din d-nii consilier aulic *Fr. de Gruber*, consil. edil suprem *A. de Wilemans* și archit. *A. Weber*, cari, în vederea scopului urmărit de Asociațiune, au primit acest angajament în mod gratuit.

La cererea juriului proiectele întrate au fost supuse mai întâiu unei censurări cu privire la întrebarea dacă corespund condițiunilor concursului. Această lucrare a îndeplinit-o dl architect *Schuschnigg* din Sibiiu. Apoi planurile au fost expediate la Viena, unde membrii juriului le-au studiat cu deamĕnuntul dela 2—6 Aprile. La 6 și 7 Aprile juriul s'a întrunit în ședință plenară, la care a participat ca delegat și prim-secretarul Asociațiunii, și a distribuit premiile în modul următor:

Premiul I. de 1000 K s'a dat proiectului „Pericles“, autor: Aladár Baranyai, architect în Zagrabia;

Premiul II. de 750 K proiectului „Pax“, autor: Ákos Márton, architect în Budapesta;

Premiul III. de 500 K proiectului „Casa Națională“, autori: Zoltán Reiss și Fr. Faludi, architecți în Budapesta.

Spre eventuală cumpĕrare au fost recomandate proiectele Nr. 13 și 19.

Comitetul central în ședința sa din 15 Aprile a. c., luând act de hotărîrile juriului, a asignat spre plată premiile votate și a decis executarea planurilor deficultive pe basa proiectului Pericles. Renunță deci la cumpĕrarea proiectelor Nr. 13 și 19.

Toate proiectele întrate au fost expuse la 26 Aprile spre vedere publică în Sala festivă a Internatului Asociațiunii.

Proprietarii proiectelor nepremiate sunt rugați a dispune de planurile lor cel mult până la 31 Maiu a. c.

Din despărțĕminte.

Desp. „Abrud-Câmpeni“. Comitetul acestui despărțĕmênt a ținut în cursul anului 1902 trei ședințe, în cari a resolvat toate piesele întrate. Pe lângă cea existentă din Sohodol a mai înființat două agenturi, anume: în Bucium-Șasa și Abrudsat.

Biblioteca poporală se compune din 100 volume de diferit cuprins; ea a fost împărțită la cele trei agenturi existente.

Adunarea cercuală, ţinută în Cărpiniş la 12 Octobre a. tr., a succes bine, atât din punct de vedere moral cât şi din cel material — asistând multă inteligenţă şi mult popor. In această ocasiune dl Gregoriu Sima a cetit o disertaţie a sa „Vremile grele din trecut şi present".

*

Desp. „Bocşa". Comitetul cercual al acestui despărţĕmênt a ţinut 2 şedinţe ordinare şi o adunare cercuală. A trimis preotului din Iersig K 10·— pentru a se procura recuisite şcolare, a pus basă bibliotecii despărţĕmêntului şi la adunarea cercuală a distribuit cărţi potrivite în preţ de K 20·—. Au fost proiectate şi mai multe conferenţe poporale în diferite comune; din cause neprevĕḑute însă ele nu s'au putut ţiné. In ocasiunea adunării cercuale a disertat dl Ioan Marcu „Despre crescerea cea bună a copiilor".

Depărtêndu-se de pe teritorul despărţĕmêntului dl David Terfaloga, director cercual, a fost ales dl Dr. Aurel Oprea.

*

Despărţĕmêntul „Braşov". La finea anului 1901 *numĕrul membrilor* era: 1 membru fundator, 6 membri pe viaţă şi 72 membri ordinari.

În decursul anului 1902 a reposat unul din membrii pe viaţă (căpit. Ludovic Roman) şi s'a înscris un membru de aceeaşi categorie (dl Const. Popovici, advocat). Dintre membrii ordinari au reposat 2 (Iosif Maxim, profesor şi Nicolae Mocanu, comerciant) şi au repăşit 9; în schimb însă s'au înscris 4 membri noui, — aşa că la finea anului 1902 erau cu totul 65 membri ordinari.

În timpul din urmă (dela 1 Ianuarie 1903 încoace) s'au mai întêmplat unele schimbări, în ceea-ce privesce starea membrilor Asociaţiunii din acest despărţĕmênt şi anume: am avut nenorocirea a perde pe membrul pe viaţă Ioan Petric, fost un lung şir de ani director al acestui despărţĕmênt, iară dintre membrii ordinari pe Nicolae Eremias, comerciant, şi pe Ioan Popea, profesor, — de altă parte s'a înscris ca membru nou Casina română din Braşov, aşa încât de present numĕrul membrilor din despărţ. este: 1 membru fundator, 5 membri pe viaţă şi 64 membri ordinari. Dintre membrii ordinari şi-au achitat taxele prin comitetul despărţĕmêntului 52, rĕmânênd a-şi trimite direct taxele lor comitetului central 13. Afară de aceea s'au mai încassat taxe de câte 2 cor. dela 37 membri ajutători.

Numĕrul *agenturilor comunale* din acest despărţĕmênt a rĕmas şi în decursul anului 1902 de 17, ca şi mai nainte. Cele mai multe din aceste agenturi şi-au îndeplinit chemarea lor, dând comitetului cercual mână de ajutor în executarea agendelor sale.

Bibliotecile poporale ambulante, înfiinţate de despărţĕmêntul nostru, s'au mai înmulţit în decursul anului 1902 cu una, şi anume cu biblioteca poporală VII b) compusă din 100 volume legate, în preţ de 206 cor. 12 b., afară de dulapul, în care este aşeḑată această bibliotecă. Astfel de present despărţĕmêntul nostru dispune cu totul de 14 biblioteci poporale, care conţin la olaltă 1276 volume în preţ de 2148 cor. 45 bani.

Cele 14 biblioteci poporale, despre care e vorba, sunt sau vor fi distribuite în următorul mod:

Biblioteca	Nr.	I a)	e destinată pentru comuna	Preşmer.
„	„	II a)	„ „ „ „	Crisbav.
„	„	III a)	se află în „	Măeruş.
„	„	IV a)	e destinată pentru „	Braşov-vechiu.
„	„	V a)	se află în „	Dârste.
„	„	VI a)	„ „ „ „	Ghimbav.
„	„	VII a)	„ „ „ „	Feldioara.
„	„	I b)	„ „ „ „	Bod.
„	„	II b)	„ „ „ „	Cristian.
„	„	III b)	e destinată pentru „	Braşov-Tocile.
„	„	IV b)	se află în „	Herman.
„	„	VII b)	„ „ „ „	Rêşnov.
„	„	I c)	„ „ „ „	Satulung (B. vechiă).
„	„	II c)	„ „ „ „	Ţînţari.

Pe sama bibliotecilor poporale s'au făcut în decursul anului 1902 următoarele contribuiri: dela dl Dumitru Lupan, Braşov 4 cor., dela d-nii T. Sbarcea şi Macaveiu, Feldioară 2 cor., dela agentura din Feldioara (colectă) 9 cor. 88 b., dela dl I. Aldea, Satulung 1 cor., dela agentura din Bod (colectă) 14 cor., dela agentura din Dârste (colectă) 14 cor., dela agentura din Preşmer (despăgubire pentru o carte) 1 cor., dela d-nii G. Grămadă şi Sim. Micu, Ţînţari 2 cor. — Cu totul 47 coroane 88 bani. Afară de aceea s'au mai primit în dar: din partea comitetului central 7 volume, din partea desp. Lugoş 2 broşuri şi din partea Onor. comitet al „Reuniunei femeilor române din Braşov“ 15 exemplare din Raportul despre festivităţile iubileului semicentenar al acestei reuniuni.

Suma de 175 cor. 50 bani trimisă din partea comitetului central ca cuotă pe sama despărţĕmêntului nostru din suma de 2000 cor., destinată *pentru ajutorarea şcoalelor confesionale române sărace*, s'a distribuit, conform conclusului adunării generale a despărţĕmêntului din 16/29 Iunie 1902, în părţi egale de câte 17 cor. 55 bani, la şcoalele din comunele: Cristian, Feldioara, Braşovul-vechiu, Ghimbav, Satulung (biserica Sf. Archangeli), Herman, Măeruş, Bod, Dârste, Preşmer, ale căror agenturi au arătat mai mult interes pentru lucrările „Asociaţiunii“.

Pentru îndeplinirea agendelor sale *comitetul despărţĕmêntului* a ţinut în decursul anului 1902 cu totul *7 şedinţe*. *Adunarea generală ordinară a despărţĕmêntului* s'a ţinut în 16/29 Iunie 1902 în comuna Bod. La aceasta adunare s'a presentat şi s'a discutat raportul general al comitetului despre activitatea sa în decursul anului administrativ 1901/2, raportul special despre starea cassei şi s'a stabilit budgetul pe anul 1902/3. Mai departe la adunarea aceasta a ţinut dl candidat de profesor Mihail Navrea, o disertaţiune: „Despre cruţare“. În legătură cu adunarea generală, despre care e vorba, s'a ţinut o consultare pentru înfiinţarea unei Reuniuni agricole românesci pe teritoriul comitatului Braşov, la care consultare

s'a votat proiectul de statute al planuitei Reuniuni, care proiect va avé a se supune aprobării Înaltului Ministeriu. Cu ocasiunea adunării generale din Bod s'au distribuit gratuit între poporenii din aceasta comună câte-va scrieri poporale, parte procurate din mijloacele despărţĕmêntului, parte dăruite (câte 3 exempl. din „Grădina de legumi", de I. F. Negruţiu şi din „Higiena copilului", de Sim. Stoica; 5 exempl. din „Povestiri alese", de N. P. Petrescu, dăruite de autor; 5 exempl. din cartea de anecdote poporale „Din traista lui Moş Stoica" şi 10 exempl. din broşura „Învĕţăminte din viaţa metropolitului Andreiu Şaguna", de asemenea dăruite).

Mişcarea cassei despărţĕmêntului în decursul anului 1902 a fost de 1281 cor. la întrări şi de 975 cor. 46 bani la eşiri, rĕmânênd un sald de 305 cor. 54 bani pe sama bibliotecilor poporale şi a celorlalte trebuinţe ale despărţĕmêntului.

*

Desp. „Mociu". Momentele mai însemnate din viaţa acestui despărţĕmênt în cursul anului 1902 sunt:

1. S'a pus basa unui fond pentru înfiinţarea unei biblioteci ambulante.
2. S'a premiat cu K 20·— un învĕţător pentru grădina de pomi cea mai bine cultivată.
3. S'au procurat în mai multe exemplare foi poporale pentru comunele, în cari se află membri ai Asociaţiunii.
4. Pentru procurarea de recuisite şcolare s'a decis a se distribui suma de K 94·50.

Comitetul cercual a ţinut 6 şedinţe.

*

Desp. „Orade". Comitetul acestui despărţĕmênt a ţinut 6 şedinţe, resolvind toate afacerile ce priviau despărţĕmêntul.

Adunarea cercuală s'a ţinut la 27 Novembre a. tr. în Oradea-mare.

Din cuota, ce despărţĕmêntul a primit din fondul general al Asociaţiunii, s'au cumpĕrat manuale pentru 4 şcoale sărace.

Numĕrul membrilor e 44.

Tot în anul 1902 s'a înfiinţat şi biblioteca despărţĕmêntului, avênd la finea anului 28 volume. Augmentarea bibliotecei poporale se continuă.

*

Desp. „Sătmar". Comitetul cercual al acestui despărţĕmênt a ţinut în 1902 trei şedinţe şi o adunare cercuală în comuna Turţ. In şedinţa ultimă s'a ales un comitet local în Baia-mare, care să pregătească toate cele necesare pentru a puté primí în mod demn adunarea generală din est-an a Asociaţiunii. Despărţĕmêntul are o agentură comunală în Seini şi biblioteci poporale în Seini, Moftinul-mic, Săsari, Şişeşti şi Jojip. Comitetul cercual a avut să înlăture multe piedici, ce i-s'au pus în calea lucrărilor sale, îngreunate şi altfel prin lipsa unui centru cultural românesc şi prin distanţele ce despart comunele, unde locuesc membrii Asociaţiunii.

*

Desp. „Timişoara“. În cursul anului 1902 comitetul despărţământului „Timişoara“ a înfiinţat 4 biblioteci poporale, urcând astfel numĕrul acestora la 16. Bibliotecile se augmentează an de an; la finea anului trecut ele au cuprins în total 1853 de scrieri de diferit cuprins.

Comitetul a prenumĕrat apoi 25 ex. din „Gazeta Transilvaniei“, numĕrul de Dumineca, distribuindu-le în tot atâtea comune, şi a cumpĕrat câte 200 ex. din „Prăsirea raţională a galiţelor“ şi „Prăsirea pomilor şi păstrarea poamelor“, pe cari le-a trimis în 40 comune pentru a se împărţi ca premii la copiii de şcoală.

Pentru trebuinţe şcolare a dat la 5 comune bisericesci ajutoare în sumă totală de K 430·—.

Pentru scopurile culturale ale despărţământului a adunat suma de K 1692·50, din care a acoperit erogaţiunile amintite şi a augmentat fondul cultural până la suma de K 3000·—. Acest fond e plasat în scrisuri fonciare „Albina“ şi se află depus la cassa centrală a Asociaţiunii.

In fine pentru scopurile generale ale Asociaţiunii a transpus la cassa centrală suma de K 440·—.

AVIS!

Se aduce la cunoscinţa d-nilor directori cercuali, că şi în anul acesta se va publica, după despărţĕminte, lista tuturor membrilor Asociaţiunii. În lista aceasta se vor întroduce toţi membrii fundatori şi pe viaţă şi acei membri ordinari, cari şi-au achitat taxa pe anul 1902, şi se vor omite toţi membrii restanţieri.

Lista se tipăresce pentru orientarea comitetelor cercuale şi pentru a da ocasiune, ca cei omişi din greşală să poată reclama.

Liste speciale nu se mai trimit comitetelor cercuale, cum se făcea în trecut; lista generală le face dispensabile.

Biroul Asociaţiunii.

Redactor: Dr. C. Diaconovich. Tiparul tipografiei archidiecesane.